

Tamamı
el yazması

5. SINIF

Türkçe

MURAT

ÖĞRENCİ
DEFTER

SERİSİ

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

MURAT ÖĞRENCİM SERİSİ KOORDİNATÖRÜ

Deniz POLAT

Dizgi - Grafik

Murat Yayınları Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Ayrıntı Basımevi • Tel: 0.312 394 55 90 - 91
Matbaa Sertifika No: 13987

Öneri ve Düşünceler için

info@muratyayinlari.com • 0.312 231 31 21

Yayın ve Dağıtım

Murat Yayınları Ltd. Şti.
1203. Cadde No: 38/1/2 Ostim / Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 231 31 21
www.muratyayinlari.com

ISBN NO - 978-9944-66-894-1

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve
bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün,
şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi,
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Sevgili Arkadařlar,

Murat Yayınları köklü geçmişiyle aynı zamana ait olan her şeyin birbirine benzediği günümüzde; farklı, öğretici ve sınav formatına uygun içeriğiyle bu yıl da karşınızda. Sınav sürecinde ihtiyaç duyduğunuz tüm bilgileri bulabileceğiniz, tamamı el yazması olan Murat Öğrencim Defterlerimizde; açık ve anlaşılır bir dil, gereksiz detaylardan arındırılmış ve müfredata uygun bir içerik bulacaksınız. Bu içeriğin hazırlanmasında görev alan deneyimli kadromuz; MEB'in uyguladığı sınavları ve test tekniklerini dikkate almış, bilgilerin parçalı ve ilginç şekilde sunumunu yaparak sizleri yaşayacağınız büyük değişimlere en iyi şekilde hazırlamayı amaçlamıştır.

Murat Yayınları olarak hayallerinizi mümkün kılmak için yeni eğitim - öğretim yılında da siz değerli okuyucularımıza çalışmalarımızı sunmaya devam edeceğiz.

Saygılarımızla

MURAT YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

Sözcükte Anlam

Gerçek Anlam	1
Mecaz Anlam	2
Terim Anlam	3
Eş Anlamlı Sözcükler	5
Karşıt (Zıt) Anlamlı Sözcükler	7
Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler	9
Yabancı Dillerden Dilimize Girmiş Sözcükler	11
Konu Testi 1	12

BÖLÜM 2

Cümlede Anlam

Öznel Yargılı Cümleler	16
Nesnel Yargılı Cümleler	16
Neden - Sonuç Cümleleri	18
Amaç - Sonuç Cümleleri	19
Karşılaştırma Cümleleri	20
Koşul - Sonuç Cümleleri	21
Düşüncenin Yönünü Değiştiren İfadeler	21
Gerçek ve Hayal Ürünü İfadeler	23
Duygusal ve Abartılı İfadeler	24
Destekleyici ve Açıklayıcı İfadeler	25
Özetleyen ve Sonuç Bildiren İfadeler	25
Önem Belirten İfadeler	26

Eş ve Yakın Anımlı Cümleler 27

Karşıt Anımlı Cümleler 28

Cümlelerin İfade Ettiği Anlam Özellikleri 29

Cümleye Hakim Olan Duygular 32

Cümle Oluşturma 37

Cümle Tamamlama 38

Bağlaç 40

Konu Testi 2 41

BÖLÜM 3

Deyimler 45

Aıasözleri 47

Özdeyişler 49

Konu Testi 3 50

BÖLÜM 4

Söz Sanatları

Benzetme 54

Kişileştirme 56

Konuşturma 56

Konu Testi 4 58

BÖLÜM 5

Paragrafta Anlam

Paragrafta Yapı 62

Anlatımın Akışını Bozan Cümleler 63

Olayların Oluş Sırası 64

Paragrafta Anlam 65

Hikaye Unsurları	68
5N1K Soruları	70
Anlatıcı Türleri	73
Şiirin Konusu	74
Şiirin Ana Duygusu	75
Konu Testi 5	77

BÖLÜM 6

Kök ve Ek

Kök	83
Yapım Eki	86
Çekim Eki	88
Konu Testi 6	93

BÖLÜM 7

Ses Bilgisi

Büyük Ünlü Uyumu	98
Ünsüz Sertleşmesi	101
Ünsüz Yumuşaması	103
Ses Düşmesi	105
Ses Türemesi	107
Ünlü Daralması	108
Ulama	109
Kaynaştırma Harfleri	110
Konu Testi 7	112

BÖLÜM 8

Yazım Kuralları

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler	116
-------------------------------------	-----

Ek Olan "-de"nin Yazımı	122
Bağlaç Olan "de"nin Yazımı	123
Ek Olan "-ki"nin Yazımı	124
Bağlaç Olan "ki"nin Yazımı	124
Soru Eki Olan "mi"nin Yazımı	125
Sayıların Yazımı	127
Tarihlerin Yazımı	129
İkilemelerin Yazımı	129
Pekırtırmeli Sözlere Yazımı	130
Kısaltmaların Yazımı	130
Satır Sonuna Sıgmayan Sözcüklerin Yazımı	132
Yazımı Karıştırılan Sözcükler	133
Konu Testi 8	135

BÖLÜM 9

Noktalama İşaretleri

Nokta	139
Virgöl	140
İki Nokta	142
Üç Nokta	143
Ünlem İşareti	143
Noktalı Virgöl	144
Soru İşareti	145
Kesme İşareti	146
Kısa Gıgı	147
Tırnak İşareti	148
Yay Ayrac	149

Uzun Çizgi	150
Eğik Çizgi	150
Köşeli Ayrac	151
Konu Testi 9	152

BÖLÜM 10

Metin Türleri

Masal	157
Hikaye	158
Fabl	159
Anı	161
Günlük	161
Mektup	162
Dilekçe	164
Şiir	166
Konu Testi 10	167

BÖLÜM 11

Görsel Okuma ve Görsel Sunu

Harita ve Kroki Okuma, Yorumlama	171
Grafik ve Tablo Okuma, Yorumlama	173
Şekil Sembol ve İşaretleri Anlama	174
Karikatür Okuma ve Yorumlama	176
Resim ve Fotoğraf Yorumlama	176
Konu Testi 11	177

CEVAP ANAHTARI

179

SÖZCÜKTE ANLAM

Bir varlığı veya bir kavramı karşılayan hece veya hece topluluklarına sözcük denir. Anamlı ya da anlamsız olabilirler. Cümle içinde farklı anlamlara bürünebilirler.

Duygu, düşünce ve varlıkları anlatabilmek için cümlede sözcüklere çeşitli anlamlar yüklenir. Sözcükler anlamlarını cümle içinde kazanırlar. Aynı sözcük farklı cümlelerde başka anlamlara bürünebilir.

"yatmak" sözcüğü farklı anlamlarda kullanılabilir.

- * Akşam erken yatmalısın. → Uyumak.
- * Parayı bankaya yatırdım. → Ödeme yapmak.
- * Üç senedir yatıyorum, bir iş bulamadım. → Galismemek.
- * Altınların üzerine yattı. → Vermemek.

ANLAM ÖZELLİKLERİNE GÖRE SÖZCÜKLER

GERÇEK ANLAM

Gerçek anlam temel ve yan anlam olmak üzere ikiye ayrılır.

TEMEL ANLAM

Sözcüğün akla gelen ilk anlamına temel anlam denir. Sözlükte ilk sırada yer alır.

* Bugün hava çok soguktu.

→ Temel anlam

* İçeri girer girmez böreğin kokusunu aldım.

→ Temel anlam

YAN ANLAM

Bir sözcüğün temel anlamına bağlı olarak zamanla ortaya çıkan farklı anlamlarına yan anlam denir. Bu sözcükler gerçek anlamdan tamamen uzaklaşmazlar.

* Masanın ayağı kırılmış.

→ Yan anlam

* Dolabın gözünde ağrı kesici var.

→ Yan anlam

* Dağın eteklerinde çiçekler açmış.

→ Yan anlam

* Kapının kolunu tamir etti.

→ Yan anlam

* Torbanın ağızını iyice bağla.

→ Yan anlam

MECAZ ANLAM

Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak başka bir anlamda kullanılmasına mecaz anlam denir.

* Bütün gün personele ağır sözler söyledi.

→ Mecaz anlam

* Hakan'ın bu kazada cesareti kırıldı.

→ Mecaz anlam

* Defne ince davranışıyla geceye damgasını vurdu.

→ Mecaz anlam

TERİM ANLAM

Bilim, sanat, spor, edebiyat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere terim anlamli sözcük denir.

Bir sözcüğün terim olup olmadığı kullanıldığı cümleye göre değişir.

MATEMATİK
TERİMLERİ

açı

kare

üçgen

MÜZİK
TERİMLERİ

nota

sol
anahtarı

beste

EDEBİYAT
TERİMLERİ

öykü

dize

kafiye

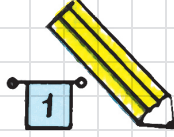
COĞRAFYA
TERİMLERİ

plato

meridyen

delta

- * Üçgenin iç açıları toplamı 180° 'dir. → Matematik terimi
- * İki noktadan yalnız bir doğru geçer. → Matematik terimi
- * Şarkının melodisi çok güzeldi. → Müzik terimi
- * Maçta iki penaltı kararı verildi. → Spor terimi
- * Atmosfer katmanlardan oluşmuştur. → Coğrafya terimi

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını işaretleyiniz.

CÜMLELER	Temel Anlam	Yan Anlam	Mecaz Anlam	Terim Anlam
Hakem <u>ofsayt</u> kararı verdi.				
<u>Sıcak</u> bir çorba içmeyi çok oldu.				
Sandalyenin <u>ayağını</u> kırmış.				
Onun <u>acı</u> sözlerini aklımdan çıkaramadım.				
Bu şarkının <u>notalarını</u> ezbere biliyorum.				
Mert yavaşça <u>kapıyı</u> açtı.				
Gömleğimin <u>düğmesi</u> kopmuş.				
Ayakkabının <u>burnu</u> yıpranmış.				
<u>Kara</u> haber tez duyuldu.				
Haftaya <u>yoğunluk</u> konusuna geçeceğiz.				

ANLAM İLİŞKİLERİNE GÖRE SÖZCÜKLER

EŞ ANLAMLI (ANLAMDAŞ) SÖZCÜKLER

Yazılışı ve okunuşu farklı anlamları aynı olan sözcüklere eş anlamlı (anlamsız) sözcükler denir.

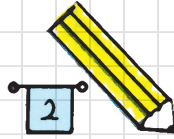
vakit	↔	zaman
okul	↔	mektepe
sene	↔	yıl
hızlı	↔	süratli
yaşlı	↔	ihtiyar
isim	↔	ad
vilayet	↔	il
karşıt	↔	zıt
talebe	↔	öğrenci
kırmızı	↔	al
beyaz	↔	ak
uçak	↔	teyyare
yoksul	↔	fakir
hediye	↔	armağan
doğa	↔	tabiat
deprem	↔	zelzele
kelime	↔	sözcük
vatan	↔	yurt
ulus	↔	millet
konuk	↔	misafir

*Eş anlamlı sözcükler her zaman birbirlerinin yerine kullanılmazlar.

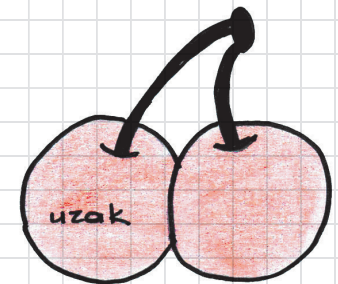
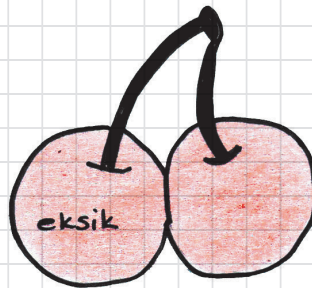
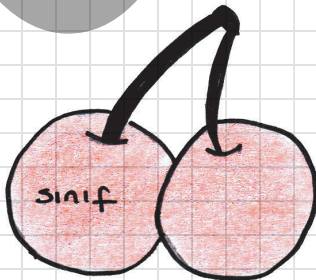
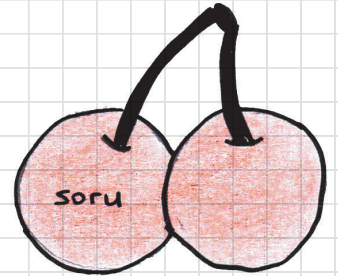
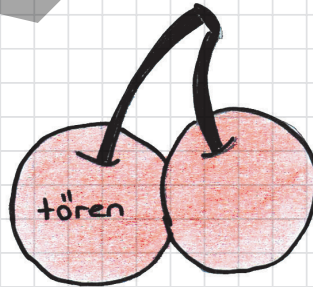
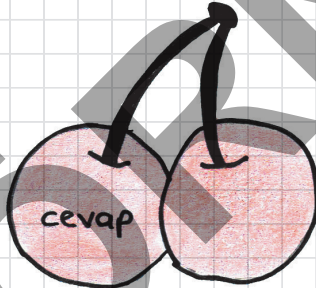
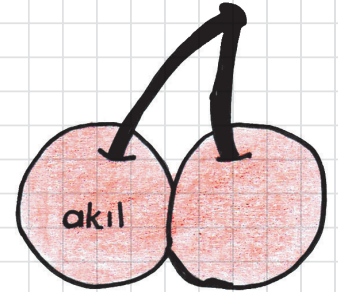
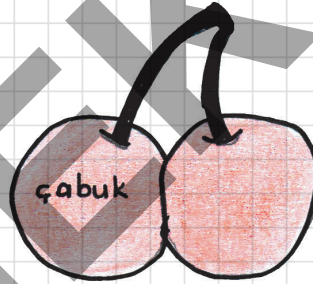
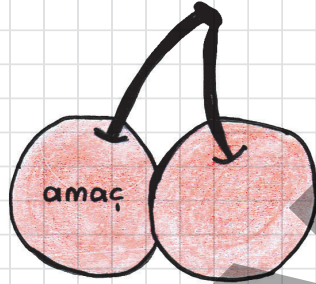
ÖR ✓ Her sabah kahvaltıda beyaz peynir yerim.
✓ Her sabah kahvaltıda siyah peynir yerim.

*Eş anlamlı sözcüklerin aynı cümlede kullanılması anlatım bozukluğuna yol açar.

ÖR ✓ Toplantıda nasihat ve öğüt dinlemekten sıkıldım.
✓ Öğrenci, çok kabiliyetli aynı zamanda yetenekli bir çocuktur.

Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlarını yazınız.

KARŞIT (ZİT) ANLAMLI SÖZCÜKLER

Anlam bakımından birbirinin karşısı olan kelimelere **zıt** (karşıt) anlamlı kelimeler denir.

kolay	↔	zor
taze	↔	bayat
arka	↔	ön
açık	↔	kapalı
dolu	↔	boş
büyük	↔	küçük
az	↔	çok
geniş	↔	dar
aşağı	↔	yukarı
uzun	↔	kısa
ileri	↔	geri
hızlı	↔	yavaş
zengin	↔	fakir
iyi	↔	kötü
güzel	↔	çirkin
soğuk	↔	sıcak
acı	↔	tatlı
aç	↔	tok
eski	↔	yeni
alçak	↔	yüksek
ıslak	↔	kuru
iç	↔	dış